

ANTROPÒNIMS CATALANS D'ORIGEN OCCITÀ

Joan VENY
Institut d'estudis Catalans
Universitat de Barcelona

I. GAL·LOROMANISME / IBEROROMANISME

Abans d'entrar en el tema de la presència d'antropònims occitans a Catalunya, voldria fer unes consideracions sobre la vinculació de l'occità amb el català, la presentació històrica del qual sol tenir unes pàgines destinades a la seva *filiació* amb les altres llengües romàniques occidentals. A aquest propòsit voldria notar: 1) la inadequació d'aquell mot aplicat a aquest concepte; 2) la necessitat de matisar les etiquetes de *gal·loromanisme* i *iberoromanisme* entre les quals el català fluctuaria històricament; 3) el paper del rossellonès en l'anomenat "gal·loromanisme" del català; 4) les meves consideracions giren entorn del lèxic, que, com deia Wartburg, s'ha de considerar «en primeríssima línia».¹

1) Si *filiació* vol dir «l·ligam, parentiu entre dues llengües, una de les quals depèn de l'altra» (*DIEC*), seria millor parlar de *relació*, que implica en part parentiu, en part influències posteriors.

2) Pel que fa a l'anomenat iberoromanisme, per la situació geogràfica del castellà, de l'aragonès i del català dins la Península Ibèrica i arran de la romanització, s'ha de reconèixer un fet indiscutible, que és el de compartir una base llatina comuna, un contínuum parcialment diferent de l'occità (*cec/ciego*, *germà/hermano*, *chirmán*, *gavella/gavilla*, *falç/hoz*, *falz*, etc.), que a voltes només afecta el català occidental (*espill*, *corder*); però la relació, en fase ja de romanitat, amb el castellà comença tímidament als segles XVI-XVII, visible en mots com *senzill*, *antes*, *menos*, *ciego*, *tarda*, *burro*, *estrella* (Veny 1979) i s'explica «per la puixança econòmica, política, militar, de Castella, la florida de la seva literatura, l'extensió de la seva llengua gràcies a l'expansió d'ultramar, els avantatges econòmics de l'edició de llibres en castellà —que ofería un mercat més ampli— i la desaparició de la Cort de Barcelona» (Veny 2009: 18). L'expulsió dels moriscos (1609) i la Guerra dels Segadors (1640-1649, amb el desmembrament del Rosselló (1659), van tenir conseqüències greus per al futur de la llengua, agreujades per la política repressiva dels Borbons, després de la guerra de Successió, amb la qual cosa assistim a una progressiva

1. Em plau regraciar Joan Peytaví i Joan Pedrol per la informació que m'han fornir.

castellanització de l'administració, la literatura, els nuclis de la noblesa i part de la burgesia i de l'església... Quan arribi el renaixement literari, la tasca descastellanitzadora serà àrdua i costosa. La interferència afecta el sector més cultivat a causa de l'analfabetisme (en castellà, s'entén) d'aquella època; l'extensió social arribarà més tard. Aquesta intromissió d'elements castellans en el català, des del s. XVIII, no es realitza per via geogràfica, com la influència occitana al Rosselló, sinó per via impositiva, amb postergació de la llengua pròpia, com a resultat d'una conquesta; amb el triomf del franquisme, la repressió serà més forta. No hem d'oblidar, tanmateix, l'aiguabarreig d'aragonès i català a la part septentrional de la Franja, producte d'una evolució des del llatí parlat en l'àrea i també de les relacions de naturalesa diversa entre les dues comunitats.

Un fet diferent és la presència en valencià: *a*) d'aragonesismes, resultat de la participació aragonesa en la conquesta i colonització del País Valencià, amb desplaçaments posteriors, origen de mots com *llanda*, *lloma*, *colmena*, *gemecar*, etc., incrustats en aquest dialecte (cf. Veny 2006: 131-143); *b*) de mots del castellà de Múrcia i la Manxa, assentats especialment en el valencià meridional, a causa d'emigracions d'època tardana, com *pepita* 'llavor [de cucurbitàcia]' (Veny 2016), *retama* (2017b) 'ginesta', [vaca] *matxorra* 'eixorca' (Veny 1917a).

Quant a l'anomenat gal·loromanisme, creiem que cal relacionar-lo amb l'occità, tenir en compte el paper específic del rossellonès i considerar el pes de la immigració ultramuntana a Catalunya. Els meus freqüents contactes amb el lèxic occità em confirmen el que ja afirmava Rohlfs (1960: 150), és a dir: la «incontestable argumentación en pro del estrecho parentesco lingüístico del catalán con la Galorromania» (aquest terme equival a "Occitània", com es desprèn del títol *provenzal* de la "columna comparativa" de mots); a favor d'aquestes concomitàncies, podríem afegir molts exemples més no recollits per Rohlfs, que testifiquen una probable continuïtat d'àrea lingüística (segles VII-XII), intuïda per H. Kuen 1950 i demostrada per H. Bihler, 1950, més substancial que la "iberoromànica", com: *blat*, *glop*, *ceba*, *guatlla/calla*, *pota/pauta*, *pebre*, *teula*, *taula*, *galta/gauta*, *esclop/escló*, *mainada/menat*, etc. (exemples extrets d'Alibert i *ALP*), lexemes absents del castellà, llengua que, com hem dit, reforçarà més tard el seu influx.

3) Centrant-nos en el rossellonès o català septentrional, la superpoblació d'Occitània, les guerres de religió, la recerca de feina van afavorir onades immigratòries ultramuntanes i la penetració d'elements occitans en aquella àrea, a través de les Corberes (collada de les Ares, coll de Jau, vall de l'Aglí [Guiter 1948]), que van actuar com a *palanques* o ponts rústics, a través d'una progressió geogràfica; i així van traspasar al rossellonès, de bona hora, mots occitans com *cilla*, *teta*, *feda*, *demest*, *araire*, *peixoneria*..., als quals se n'hi afegirien posteriorment altres com *llausetà* 'alosa', *rovill* 'rovell', *margue* 'mànc', *cavalla* 'egua', *let* 'lleig', *codena* 'cotna', *nalt* 'alt', *peirer* 'paleta', *belleu* 'potser', *pou* 'por', *gaspa* 'rapa', etc. (Veny 1978), com també s'hi assentaren motius o malnoms, com *Boyer*, *Lairot*, *Trencamaixes* (oc. *maissa* 'barra, mandíbula') (Tirach 1997) i cognoms, absents de Moll (1982), que, per la seva estructura, denoten la provenença occitana, com *Capdet*, pel tractament del suf. -ELLU > -et (cf. *Porcet*); *Olivier*, *Pelissier*, *Verdier*, pel suf. -ier; *Tisseire/Tixeire*, pel sufix -eire (< -aire); *Sabardeis/Sabardell* (< *Sabartés*, *Sabardà*, de *savart* 'terra inculta'). Si haguéssim de fer un símil geogràfic, comparariem la catalanitat del rossellonès amb un riu cabalós que rep petits afluents d'aigua occitana que li donen un

cert color que el diferencia dels altres dialectes però que no soscaven la seva essència catalana; un riu cabalós però tendent posteriorment a la sequera. A les raons de contigüïtat geogràfica, es van sumar les relacions econòmiques, comercials, religioses, etc., que aquella implica (Veny 2006: 157, 173-175). Això confereix al rossellonès una fesomia occitanitzant, més precisa que la de gal·loromanisme, una etiqueta massa àmplia, que no pot incloure el francès, que influirà intensament molt més tard. En aquesta línia, cal recordar que una certa investigació diacrònica ha errat en atribuir al francès mots com *blond*, *fagot*, *sè*, *estamar*, etc., quan realment han de ser atribuïts a l'occità (Veny 1980: 179-180). El francès, a conseqüència del Tractat dels Pirineus (1659), va exercir progressivament una influència sobre el català septentrional, empeltant-lo de francesismes com *bulanger*, *canard*, *colier*, *d'abord*, etc., que, sota l'empara de l'oficialitat, va obrir bretxes en la llengua pròpia a través de l'escola, la premsa, la literatura, l'església, la presència de gent del nord, etc.

A part d'aquests fets, n'hi ha un altre a tenir en compte, que és la immigració occitana en territori català, a causa del sobrepuig de població, la manca de feina, les guerres de religió que sofria Occitània. Des del s. XIV fins al s. XVI es van registrar diverses onades d'emigrants ultrapirinencs que treballaven al camp o com a artesans (veg. bibliografia a Veny 1996: 145-146 i notes), que es van integrar en la llengua de recepció, de tal manera que són escassos els testimonis lingüístics d'aquesta substancial immigració de la qual podrien ser rars exemples *bitxo/vitxo* 'coralet' (Veny 2015) o *esmolet*, probable adaptació de *amolet* per part dels esmoladors occitans que freqüentaven el territori català (Veny 2019). Obeeixen a factors diferents mots d'àmbit marí com *garneu* 'peix *Trigla lyra*' (1992), *remendar* [les xarxes] (Veny 2012d: 95-97), *roger* 'moll, peix *Mullus barbatus*, *Mullus surmuletus*) (2012c), *alatxa* 'peix *Sardinella aurita*' (2011), ross. *metge* 'cinta, *Cepola rubescens*' (2016), relacionats amb els desplaçaments de mariners i pescadors occitans per les costes catalanes.

II. ANTROPÒNIMS OCCITANS A CATALUNYA

Entrem ara en la segona part de la meua exposició, l'antroponímia catalana d'origen occità. Demem al treball de Moll (1982) la primera síntesi dels cognoms catalans amb el seu origen i classificació. És un constant punt de referència, molt meritori si tenim en compte l'escassetat, en aquell moment, de treballs monogràfics sobre el tema. Si aquí remarquem les seves llacunes i algun error d'interpretació, en el fons és un homenatge a la seva ingent labor.

a) Propostes diferents a les de Moll:

Auquer «Probablement del nom personal germànic *ATHALGER*, que en alguns documents apareix escrit *ALKER* (f. 166), forma que concorda amb el so sord de la *q* de *Auquer*» (Moll); creiem més tost en la procedència d'un nom de família occità, *Auquer* (var. *Auquier*), que, com a apel·latiu en occità, és un derivat de *auca* 'oca' ('gardeur, gardeuse d'oies', [Mistral]), mot corrent en occità, però minoritari en català, on predomina *oca*.

Barjau «Probablement del cognom francès *Bergeau*, derivat de *Berge*» (Moll). Sembla més acceptable posar-lo en relació amb l'occ. *barjau* 'xarraire' (Mistral).

Cadiac. L'afirmació de Moll, «D'un gentilici CATILIACUS derivat del nom personal CATILUS», és correcta pel que fa a l'ètim, però no pel que fa a la transmissió del nom a Catalunya, car s'ha fet des del nom de lloc *Cadillac* (Gironde), portat per un immigrant gascó (Nègre, I, 7018; Dauzat/Rostaing, s.v. *Cadeilhan*); de fet, Moll, en una altra obra, el *DCVB*, ja intuïa la derivació toponímica de *Cadillac* «com a nom de població en algunes comarques franceses» (s.v. *Cadillach*), amb un determinant d'àmbit estatal, no lingüístic.

Claus. «Pot esser [sic] un nom procedent de *claus* (pl. de *clau*), però també pot venir del cognom fr. *Claus*» (Moll); sembla més probable que provingui de *Claus*, *Le Claus* (Cantal), «nom de lieu et de famille méridionaux» (Mistral). En canvi, Moll s'acostava més a la nostra interpretació en el *DCVB* quan el considerava «derivat de *Claus*», que —deia— «sembla del provençal *claus* 'clos'»; veg. *Clausell*.

Cosiné/Cusiné. La interpretació que s'ha donat, «forma arcaica de *cuiner*» (*DCVB*, Moll), seria correcta si en la llengua antiga es trobés aquest resultat, però no és així, mentre que el gascó *cousiné*, *cusiné* (var. occ. *cousinièr*, que podria ser l'origen de *Gus-sinyer*), com a apel·latiu i com a cognom, és habitual (Mistral), amb manteniment de la -s- intervocàlica (< -c-) contra la seva pèrdua en català (Veny 1996: 28 i n. 74 de p. 159).

Gallimó, Gallimot. «Del mateix origen que *Gallimat*, però pronunciat en una variant del francès *Gallimaud*»; «*Gallimat*. Del sobrenom fr. *Gallimard*» (Moll 1982: 309-310). Al nostre entendre, es tracta més aviat d'una metàtesi de *Guillamon* < WILLIMUND (vegeu Moll 1982: 111) o, més aviat, de *Guillemó*, dim. de *Guillem*, aplicat també, com a nom comú, al 'veradó, estadi juvenil del verat' (Veny 2012).

Gulart, Golart (localitzat a Granollers, *DCVB*) es considera provinent «del cognom fr. *Goulard* 'golut'» (Moll), però sembla més probable que arribés des de Llenguadoc, on és nom de família, a més d'apel·latiu amb una derivació important (*goulardado*, *goulardas*, *goulardeja*) (Mistral, ap. *goulard*), que no coneix el francès i que, per contra, té *gueulard* (i no **goulard*) com a nom comú.

Mallach, Mallachs. «Del nom personal llatí MALLIACUS, derivat de MALLUS». Moll es remunta a l'etimologia del topònim gal·loromànic, basant-se en Dauzat/Rostaing, però no explica el cognom català, procedent del topònim *Mailhac* (Aude, Vienne) (Nègre I, 2025).

Micheu, que Moll considera «Del nom personal fr. *Michel*», és millor relacionar-lo, per la vocalització de -l, amb l'oc. *Michèu*, nom de família meridional (*Jan Michèu* era un poeta llenguadocià), i també apel·latiu amb diversos significats ('home crèdul', 'terme injuriós') i component de moltes dites («A sant *Michèu* / li figo soun per lis aucèu», «A sant *Michèu* / jito lou blad au cèu», etc. [Mistral]).

Mirabent remunta a un antropònim occità *Viravent*, gascó *Viravent/Birabent/Birabén/Birebén*: dos immigrants occitans, procedents de la diòcesi de Comenge, establerts a Olot al s. xvi, portaven el cognom *Birabent* i *Virabent*. Traspasat a Catalunya, on *virar* no és un mot gaire freqüent, al contrari del gascó, on és habitual, es degué operar una homonimització amb *mira-*, ajudant-hi l'equivalència acústica B=M (com la de *bonior* > *munió*, *bajanada* > val. *majanada*, etc.; Veny 1996). Cal rebutjar, doncs, la procedència de **Miravet* o de *Miravents** (Moll 1982).

Plaiensa, Plensa, que, segons Moll, derivarien «de *Plaisance*, nom de diverses localitats franceses», és afirmació correcta si s'entén “francès” com a concepte estatal; caldria precisar que es refereix a topònims d'àrea occitana (Aveiron) o fronterera amb la llengua d'oïl (Vienne). La caiguda de [-z]- s'explicaria per dissimilació de sibilants.

Pompidó, més que «del topònim i cognom *Pompadour*» (Moll), ha de ser un trasllat del topònim (*Le Pompidou* (Cantal, Lozère), que com a apel·latiu significava «surface plane entre deux montées» (Nègre, II, 21220).

Porcet, Purcet. Cal matisar l'afirmació de Moll (1982) «*Purcet*. De porcell o purcell. per canvi de sufix». En realitat, es tracta de la importació del cognom gascó *Porcet* procedent del llat. PORCELLUS, que, usat també com a apel·latiu, va evolucionar a *Porcet*, pel canvi del sufix. ELLUS > -et (com CAPITELLU > *Capdet*, PELLE > *pet*, VITELLU > *bedèt*). Tenim constància de dos immigrants de Gascunya o dels seus voltants (s. XVII) establerts en pobles de Catalunya (Veny 1996).

Potau, Patau «Del cognom fr. *Poteau*» (Moll). Davant la dificultat d'aquesta derivació pel costat fonètic, suggerim la procedència de l'occ. *potard* 'del llavi gros' (der. de *pot* 'llavi' i el suf. augmentatiu -ard), que, a través de **potald*, **potaud*, esdevingués *potau*, una evolució semblant a la de occ. *gronau* < *gornau* < *gornald* (< GURNARDUS), passat al cat. *garneu* (cf. Veny 1992); per a un canvi semblant, amb vocalització de *l* i pèrdua de la dental final, cf. *gripau* < ant. *grapaud*, *DECat*); germ. HARTHOLD > *Artaldus* > *Artau*; ADRABALD > *Adrobau*; ALABALD > *Alabau*; ARNOALD > *Arnaut* > *Arnau*; ARTALD > *Artal* > *Artau*; BEROALD > *Baralt* > *Baraut* > *Barau*; BERNWALD > *Bernal* > *Bernau*; BONWALD > *Bonald* > *Bonal* > *Bonau*; GAIROALD > *Girald* > *Giraut* > *Girau*; GRIMOALD > *Grimalt* > *Grimal* > *Grimau* (Moll 1982: 91-124). Potser *Potella, Potellas, Putellas* també, com a f. de *potell* 'el del llavi petit' (*Potet* és nom de família llenguadocià [Mistral]).

Usard, Usart, Usarts, segons Moll, «de UNSWART, de significat molt incert (Förstermann 1486)», i, segons Peytaví, de AUDARD (> *Ausard*) (segons comunicació personal); tanmateix, creiem que és més creïble la consideració de l'antropònim com una variant de l'occ. *ausard* 'atrevit, audaç', derivat nominal d'*ausar*, amb addició del sufix -ard a un verb, que és una formació practicada habitualment per l'occità, però no pel català (cf. *garneu*); el pas de *au-* a *u-* és freqüent en la nostra llengua (*aubercoc* > *ubercoc*, *rautija* > *rutija*, etc. [Veny 2013]).

b) *Propostes de nous occitanismes onomàstics no estudiats per Moll:*

Cabraspina, localitzat a Argenton (DCVB, s.v. *Cabrespina*), prové de dos topònims: 1) d'Aude, «fin de froupe allongée, au point le plus bas» documentat com a *Capudspina* 814 ('espina dorsal' > 'el seu extrem'), homonimitzat amb *cabra* (< CAPRA); 2) d'Aveyron, documentat com a *Cabrespina* 1120 (< CAPRA SPINA 'espina dorsal de cabra') (Nègre, I, 5314 i 5315).

Clausell. Sembla una adaptació de l'oc. *Clausèl*, que figura entre els “noms de famille méridionaux” (Mistral, s.v. *clausèu*). Per a l'adaptació oc. del sufix -el > -ell, cf. *Lunel* > *Llunell*.

Rafanell és una adaptació del nom de persona occità *Raphanel* (*Rafanel*), derivat de *rafe* 'rave' (Dauzat), equivalent al cat. *Ravenell* (*Rabanell*), que, al seu torn, com diu Moll, és diminutiu de *rave*.

Rion sembla procedent del nom de lloc gascò *Rion* (Mistral).

Rovenac, antic llinatge mallorquí (*DCVB*), és un trasllat del nom de persona *Rouvenac*, que prové del mateix topònim (Aude) (Nègre, I, 6440); podria estar relacionat amb la participació occitana en la conquesta i repoblament de Mallorca.

Sabanés, del nom de lloc *Savenès* (Tarn-et-Garonne) (Dauzat-Rostaing), en relació amb *Cèvennes*, conjunt muntanyós del Massís Central.

Quant a *Matxicot*, s'ha de relacionar amb l'occ. *machicot* 'maldestre, desmanyotat' «homme gauche, entrepris» (Mistral). Es tracta d'un bandoler occità del segle xv, pres com a pseudònim per Joan Pedrol, autor d'obra dramàtica relacionada amb aquest personatge.

Notem finalment les propostes d'altres investigadors que convé tenir en compte:

Anducas. En les meves classes de Dialectologia dedicava una primera part al comentari lingüístic de cognoms dels alumnes, comentari que corria a llur càrrec, amb revisió meua; l'alumna que posseïa aquest cognom, Anducas, va manifestar el desconeixement de l'origen, mentre que jo li vaig suggerir la possible procedència occitana i una recerca amb la bibliografia aconsellada va fer fortuna: el nom de persona prové del topònim *Andouque*, castell en ruïnes i municipi de Tarn, del nom de persona gal *Andoca* (Nègre I, 348; veg. Anducas 1994).

Vallribera té una fesomia totalment catalana, però només és el resultat d'una adaptació del cognom occità *Vallribiera*, com ha demostrat el portador d'aquest llinatge (Vallribera 1992).

CONCLUSIONS

I) Pel que fa a l'iberoromanisme/gal-loromanisme del català, hem fet precisions sobre el contingut d'aquestes denominacions, tenint en compte factors geogràfics i cronològics; cal rebutjar l'etiqueta de *filiació* i, en lloc de parlar del català com a *pont*, parlariem de *palanques* 'ponts rústics, de construcció tradicional' que han unit l'occità amb el català rossellonès.

II) Pel que fa l'antroponímia occitana traspasada a Catalunya,

1) Moll va realitzar una tasca ingent amb el seu llibre *Els llinatges catalans*, assentant les bases d'una classificació i gènesi lingüística dels nostres cognoms; la manca d'estudis monogràfics al respecte justifica absències i interpretacions inadequades; mostra també una preferència per la procedència del francès i una tendència a remuntar l'ètim a partir del germànic i no a través de l'intermediari, l'occità.

2) L'origen onomàstic occità es basa en la procedència geogràfica dels immigrants, plasmada en la documentació (*Mirabent*, *Porcet*, *Encesa*) o no (*Anducas*), en l'existència del noms de família en occità (*Clausell*) i també en el tractament foneticomorfològic de l'antroponím (*Micheu*).

3) Caldrà que les futures històries de la llengua tinguin en compte l'aportació onomàstica occitana al català.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALIBERT, LOÏS (1966): *Dictionnaire occitan-français*. Toulouse: Institut d'Études Occitanes.
- ALP = BOUVIER, Jean-Claude / MARTEL, Claude avec la participation de BRUN-TRIGAUD, Guylaine: *La langue d'oc telle qu'on la parle. Atlas linguistique de la Provence*. Forcalquier: Les Alpes de lumière.
- ANDUCAS, Caterina (1994): «Origen del cognom Anducas», *Societat d'Onomàstica. Butlletí interior*, 58, 8-12.
- DAUZAT, A. / ROSTAING, Ch. (1963): *Dictionnaire étymologique des noms de lieux de France*. Paris: Larousse.
- DCVB = ALCOVER, Antoni M. / MOLL, Francesc de B: *Diccionari català-valencià-balear*, 10 vols. Mallorca: Moll.
- DECat = COROMINES, Joan (1980-2001): *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, 10 vols. Barcelona: Curial – La Caixa.
- FÖRSTEMANN, Ernst (1900): *Altdeutsches Namenbuch*, Erster Band: *Personennamen*, 2ª ed., Bonn.
- GUITER, Henri (1948): «Algunes infiltracions del lèxic occità en el domini lingüístic català», *Estudis Romànics*, 1, 153-158.
- MISTRAL, Frédéric (1878-1886): *Lou tresor dóu felibrige ou Dictionnaire provençal-français*. Aix-en-Provence.
- MOLL, Francesc de B. (1982): *Els llinatges catalans (Catalunya, País Valencià, Illes Balears)*. Assaig de divulgació lingüística, 2a. ed. Mallorca: Moll.
- NÈGRE, Ernest (1990-1991): *Toponymie générale de la France. Étymologie de 35.000 noms de lieux*, 3 vols. Genève: Droz.
- PALDC = Veny, Joan (2007-2019): *Petit Atlas Lingüístic del Domini Català*, 7 vols. Barcelona: IEC.
- ROHLFS, Gerhard (1960): *Diferenciación léxica de las lenguas románicas*, traducció i notes de Manuel Alvar. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- TIRACH, Pasqual (1997): *Malnominació a la Catalunya Nord. Estudi sincrònic dels sobrenoms nord-catalans: testimoniatges lingüístics i culturals*, tesi de doctorat, Universitat de Perpinyà.
- VALLRIBERA I PUIG, Pere (1992): «Notes sobre l'origen del cognom *Vallribera*», edició de l'autor.
- VENY, Joan (1978): *Estudis de geolingüística catalana*. Barcelona: Edicions 62.
- VENY, Joan (1979): «Sobre els castellanismes del rossellonès», *Hommage à Jean Séguy*, vol. 2, 401-438 (reproduït dins Veny 1978: 155-201, d'on citem).
- VENY, Joan (1980): «Sobre els occitanismes del rossellonès», *Actes del Cinquè Colloqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Andorra, 1-6 octubre 1979)*. Barcelona: PAM, 442-494 (i dins Veny 2006: 149-187).
- VENY, Joan (1988): «Origen dels cognoms catalans *Mirabent* i *Porcet*», *Miscel·lània d'homenatge a Enric Moreu-Rey*, III. Barcelona: PAM, 281-285. (i dins Veny 1996: 145-159).

- VENY, Joan (1992): «De l'occità *gronau* al català *garneu* 'Trigla lyra'», dins KOBBERVIG, K. I. / PACHECO, A. / MASSOT I MUNTANER, J. (ed.): *Actes del Sisè Colloqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Vancouver 1990)*. Barcelona: PAM, 60-88.
- VENY, Joan (1996): *Onomàstica i dialectologia*. Barcelona: PAM.
- VENY, Joan (2004): «Sobre la interferència catalán-castellano», *Romanische Sprachwissenschaft. Festschrift für Christian Schmitt zum 60. Geburtstag*, ed. a cura de GIL, Alberto / OSTHUS, Dietmar / POLZIN-HAUMANN, Claudia. Frankfurt-Berna-Brusselles-Nova York-Oxford-Viena, 339-354 (i dins Veny 2006: 20-32).
- VENY, Joan (2006): *Contacte i contrast de llengües i dialectes*. València: Universitat de València.
- Veny, Joan (2011): «Sobre el mossarabisme de *alatxa* 'Sardinella aurita'», *Caplletra*, 51, 183-203.
- VENY, Joan (2012a): «*Guiñamón*, un catalanisme del murcià», *Estudis Romànics*, 34, 313-315 (reproduït dins Veny 2012b: 367-369).
- VENY, Joan (2012b): *De geolingüística i etimologia romàniques*, edició de GARGALLO, José Enrique / BASTARDAS, Maria-Reina. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.
- VENY, Joan (2012 c): «Catalan *roger*, une adaptation de l'occitan *roget?*», dins OLIVIÈRI, M. / BRUN-TRIGAUD, G. / GIUDICE, Ph. del (ed.): *La leçon des dialectes. Hommage à Jean Philippe Dalbera*. Alessandria: Edizioni dell'Orso, 143-158.
- VENY, Joan (2012 d): «Circulacions lingüístiques en la Romània», dins CASANOVA, E. / CALVO, C. (ed.): *Actes del 26è Congrès Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques (València, 6-11 de setembre de 2010)*. Berlin: W. De Gruyter, 495-511 (reproduït a Veny 2012d: 93-113, d'on citem).
- VENY, Joan (2015): «El *bitxo*», *PALDC*, V, comentari i mapa 737.
- VENY, Joan (2016a): «Motivations sémantiques du *Cepola rubescens*: le cas du cat. *metge*», dins VULETIC, N. / ÁLVAREZ PÉREZ, X. A. / GARGALLO, J. E. (ed.): *Mari romazi: lessico e paremiologia*. Zadar: Sveuciliste u Zadru, 73-85.
- VENY, Joan (2016b): «*Pepita*, una interferència del valencià, con otros episodios colaterales», dins Queirós García, M. / Carriazo Ruiz, J. R. / Falque Rey, E. / i SÁNCHEZ ORENSE, M. (ed.): *Etimología e historia en el léxico español. Estudios ofrecidos a José Antonio Pascual (Magister bonus et sapiens)*. Madrid: Iberoamericana / Vervuert, 919-933.
- VENY, Joan (2017a): «Continuïtat d'àrea lingüística, arabisme i interferència en els significants de [*Vaca*] *eixorca*», dins *Estudis filològics en homenatge al professor Jordi Colomina*. Alacant: Universitat d'Alacant, Departament de Filologia Catalana, 295-307.
- VENY, Joan (2017b): «Interferències lèxiques en valencià (*retama*, *raspa*)», eHumanista IVITRA, Simposi «Joan Coromines i el País Valencià», 12, 36-51. <<https://www.ehumanista.ucsb.edu/ivitra/volumes/12>>.
- VENY, Joan (2019): «L' *esmolet*», *PALDC*, VII, comentari i mapa 998.